

SVOBODNA SLOVENIJA

AÑO XXXVI (30)

Štev. (No.) 40

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

6. oktobra 1977

Ob 60-letnici smrti dr. Janeza Ev. Kreka

V soboto 8. t. m. bo preteklo 60 let od smrti Dr. J. E. Kreka, našega velikega, da, genialnega kulturnega delavca, in političnega voditelja, „očeta majniške deklaracije“, „največjega Slovenca in najboljšega človeka“, kot ga je imenoval Ivan Cankar, „našega srca v sredini“, kot ga je pesniško doumel Oton Župančič. Bil je neutrudljiv javni delavec, izreden um, ki je obsegal vsa področja duhovnega ustvarjanja, socialni borec, revolucionarni duh, imperatorski lik, toda do skrajnosti demokratična narava. Umrli je razmeroma mlad, šele v 52tem letu, izmučen od dela in napora zadnjih medvojnih let 1914–1917, ko je skrbel za množice naših primorskih in goriških beguncev, pa predvsem snoval in delal za politično svobodo naroda. In to v času največjih stisk, pa tudi največje priložnosti, da zdaj ali nikdar ves narod, edini in z eno samo voljo doseže edino odprto pot tistega časa v lastno državnost: v povezavi z drugimi južnimi Slovani. To je bila tedaj vodilna misel, ki je zajela Kreka v celoti, z vsem naporom in z vsem srcem. Bolnim srcem. Napor in delo in bolno srce: to je strlo življenjsko silo velikega slovenskega voditelja, za kakršnega se ni postavil sam iz svojih ambicij, temveč ga je kot takega gledalo in ustvarilo ljudstvo samo, da, ves narod. Ob Kreku se je zgodilo to, kar sedanji komunistični znanstvenik ugotavlja: „da so se vse slovenske meščanske politične stranke združile... tudi med seboj, da so se tako rekoč prvič v zgodovini povzpеле na raven političnega odločanja v imenu naroda kot celote.“

V delu za to pravo narodno osvobodilno borbo, ki jo današnji zgodovinarji doma imenujejo „meščansko“, ter s tem dokazujejo, da je bila resnično narodna, nacionalistična, je izviralo to naše središče „srce“. Zadnja leta je tožil nad srčno napako, ki jo je prikrival tudi najbližjim sodelavcem: dr. Korošec ni vedel zanjo, pa je Kreka par dni pred smrtjo gonil v Zagrebu na postajo, ko ga ni mogel dohajati, ter je Krek „prišel“ za njim, da mu je še dal roko in nasvete za agitacijsko potovanje v Bosno, kamor ni več spremljal dr. Korošca. Malo prej je on deklaracijsko potovanje napravil v Dalmacijo. Vrnil se je v št. Janž k prijatelju župniku Bajcu, da se — izmučen do dna — že vendar odpočije. Par dni nato ga je „na počitnicah“ zadela srčna kap in so ga dobili mrtvega v sobi dne 8. oktobra 1917.

Njegova smrt je bila triumf njegove ideje. „Padel je vojskovodja, zmigala je njegova armada z njegovim praporom...“ je zapisal Cankar.

Njegov pogreb k sv. Križu je bil veličasten, kakor še nobenega Slovenca pred njim. Ves narod je stal ob odprtem grobu s sklonjeno glavo. Toda iz groba je govoril mrtvi dr. Krek po besedah dr. Korošca s svetopisemsko gotovostjo: „Dvignete glave, ker približuje se Vaše odrešenje!“

Ob gigantski žalosti Naroda nad njegovim grobom se je postavila dr. Kreka vzdignila visoko kot pravi Mojzes, ki kaže pot v obljubljeni deželo, kamor njemu ni bilo usojeno stopiti in popeljati svoj narod...

Drugo leto — 17 avg. 1918, ko se je ustanovil — še med vojno — v Ljubljani prvi zameetek prihodnje slovenske vlade Narodni svet, so vsi predstavniki naroda poromali zopet na kraj njegove smrti, v Šent Janž. Pa tokrat ne sami, temveč spremljani s predstavniki vseh drugih slovanskih narodov v monarhiji — s Čehi, Slovaki, Ukrajinci, Poljaki in seveda s Hrvati in Srbi... in mu vzdicali v steno župnišča ploščo, ki naj vsem bodočim rodovom priča, kje je zadnjič utrpnilo srce našega Evangelista Kreka.

In oba spomenika, ki jih ima dr. Krek v Ljubljani, pričata o tej globoki žalosti ob smrti in o tej mojesovsko tragični usodi njegovega poslanstva. Prvi je Dolinarjev nagrobni spomenik pri Sv. Križu: dva Giganta žalujeta

MARKSIZEM V RAZKROJU

Znanstveno je marksizem že zdavnaj preživel. Politično se ohranja s silo in kot socialen pojav se je vzdrževal na Zahodu le še kot — moda.

Vendar vse kaže, da se politična zgradba komunističnih diktatur že seseda pod težo lastnih zločinov in da praznina marksizma ne more zadovoljiti mislečih ljudi — kljub propagandnemu ustroju, s katerim razpolagajo komunistične stranke tokraj in onkraj železne zaves.

Še ni dolgo tega je bilo moderno biti marksist, a ni daleč čas, ko se bodo ljudje z grozo in prezirom odmikali od vsega, kar bo še spominjalo na ta nečloveški nauk.

Bili so časi, ko sta bila nacional-socializem in fašizem moderna. Milijoni so vzklikali Hitlerju in Mussoliniju. Danes, ob spominu na Dachau, Mathausen in Auschwitz, je beseda „nacist“ — psovka.

Bili so časi, ko je bil internacionalni socializem oznanjan kakor blagovest človeškega odrešenja. Mnogi so mu verjeli. Milijoni so ploskali Leninu, Stalinu, Titu, kakor da ne bi opazili njihovih krvavih rok.

Nenadoma pa je bila mera polna.

Kri, prelita v Katynu, Kočevskem Rogu in Kambodži, je privrela do neba.

Ljudje se zbuja iz brezbrizja, v katero jih je uspavala masovna propaganda ter spoznavajo, da so imena Stalina, Tita, Lenina in Brežnjeva vredna iste usode, kakor imena Hitlerja, Him-

mlerja in Mussolinija. Nacionalni socializem (nacizem) ter internacionalni socializem (komunizem) stopata v zgodovino kot strašna dvojčka masovne družbe tega stoletja.

Komunistične mode je že konec. Pariški moderni filozofi so pričeli zapuščati ladjo, ki se potaplja.

Bivši marksist André Gluckmann ugotavlja: „Kar me skrbi, je vera v mit revolucije, ki dovoljuje Stalinom in Brežnjevom, da delajo v njenem imenu zločine, in brani ljudem, da bi se jim uprli.“

Drugi razočarani marksist Bernard Henry Levy začuden ugotavlja, da sta kapitalizem in socializem v bistvu eno in isto... a da socialistično barbarstvo ni sposobno kritične presoje lastnih napak... da je „revolucija mit“ ter da postaja socialistična država „grozovit reakcionarni stroj.“

Ni čudno, da je celo filmski igralec Yves Montand zaslutil, da je komunistična ideja izgubila privlačnost. Javno se je odpovedal marksizmu, katerega je propagiral dolga desetletja. Priznal je, da je bil žrtev lastne „lahkovernosti in neumnosti.“

Preplah med pariškimi marksisti bo odmeval po vsem svetu. Tudi Ljubljana ne bo izvzeta.

Komunističnemu sistemu se bliža konec. Čas je, da pomislimo, kaj pride za njim.

—žar.

Prvi disidenti na Kitajskem

ZAHTEVE PO ČLOVEKOVIH PRAVICAH

Ob otvoritvi Maočetungovega mavzoleja 9. t. m., ko so praznovali prvo obletnico diktatorjeve smrti, se je na slavo zbrala okoli marmornate stavbe večstočglava množica. Ob stekleni krsti z Maovim balzamiranim truplom so se zbrali sedanji kitajski partijski veljaki s Huejem na čelu. Nobenemu tujcu vstop v mavzolej ni bil dovoljen.

Z začudenjem pa so tuji opazovalci ob tej slavnosti brali v kitajskem partijskem glasilu „Rdeča zastava“ članek politbirojevca Jung-čena, v katerem poziva kitajske partije, naj se ne predajajo osebnostnemu kultu umrlega Maočetunga, temveč naj tudi njegove ideje in navodila jemljejo le kot splošen kažipot, ne pa da bi jim suženjsko sledili. Jung-čen dodaja: „Vse ideje so podvržene spremembam časa, kraja in pogojev. Sicer bi postale metafizične.“

Vzporedno s to „novo“ partijsko politiko so se na Kitajskem pojavili tudi že prvi disidenti, ki zavračajo Maočetungov posmrtni vpliv. Podtalno so se začele širiti novele in kratke zgodbe s prepovedanimi temami, razmnožene ali pisane na roko. Ena takih novel ima naslov „Ah Hsia“, ime junakinje delavke, ki se bori proti svojemu tovarniškemu šefu partije. Druga podtalna zgodba „Reka Hunan teče rdeča“, govori o razpisnem partijskem veljaku, čigar sin skoči v vodo, da napravi samomor, razočaran nad očetovim privilegiranim položajem. Razširila se je

nad smrtjo velikega voditelja. In drugi? *Ga ni*. Dolga leta so ga postavljali na Pogačarjevem trgu, pa ga niso postavili. Kipar Dolinar ga je sicer izdelal, a je ostal desetletja v ateljeju. Toda veliki arhitekt Plečnik ga je rešil iz „skladišča“ in ga postavil tiho, neopaženo na izredno visok in vsem viden pedestal: kot okras na rob tretjega nadstropja monumentalne Narodne univerzitetne knjižnice.

Od tam zdaj neuradni, „vthotapljeni“, malo komu poznani a veličastni Krek — Mojzes kaže z dvignjeno roko znova svoj preroški sen — obljubljen deželo: slovensko državnost z „mnogo... mnogo... svobode...“

V spominu na njegov smrti dan poslušamo zavzeto to „veselo oznanilo“ našega Evangelista.

td

Exhortación de Saharov

El Premio Nobel de la Paz, Andrei D. Sajarov, uno de los principales voceros del movimiento opositor, exhortó a Occidente a defender sus principios de derechos humanos contra lo que considera un ataque concertado del bloque oriental.

En un llamamiento a la Conferencia de Belgrado, calificó las violaciones soviéticas de los derechos humanos como „una prueba de las autoridades soviéticas de la firmeza y persistencia de Occidente en defensa de los principios proclamados en Helsinki“.

„¿Está dispuesto Occidente a defender estos principios altos y vitalmente importantes?“, pregunta Sajarov en la declaración entregada a reporteros occidentales.

El físico nuclear, que ganó el premio por su posición en defensa de los derechos humanos, agrega: „Vivimos un momento de la historia en que el apoyo decisivo de los principios de libertad de convicciones, de sociedades abiertas y de derechos humanos es absolutamente necesario“.

„La alternativa es una capitulación ante el totalitarismo, la pérdida de los beneficios de la libertad y una degradación política, económica y moral. Occidente, sus dirigentes políticos e ideológicos y su pueblo honesto y libre no pueden permitir que pase esto“ afirmó.

Su llamamiento menciona los nombres de una veintena de prominentes presos políticos y detalla los abusos de los derechos humanos en la Unión Soviética, incluso las restricciones a viajar, emigrar y practicar el culto.

Evopska varnostna konferenca

OD HELSINKOV DO BEOGRADA

Pretekli torek, 4. okt., je jugoslovanski zunanji minister Minić slovesno otvoril tkim. Beograjsko konferenco, ki naj bi bila nadaljevanje tiste, ki je zadnje dni julija in prve dni avgusta leta 1975 zasedala v Helsinkih. Ni znano, koliko se je Sovjetska zveza trudila, da je do Helsinške konference prišlo. Z njo so bile, v prvi vrsti, potrjene obstoječe evropske meje, kot jih poznamo po drugi svetovni vojni. Komunistični vzhod si je s tem zagotovil mir na zahodu, nespremenjenost meja ter čas in moč, da se posveča ostalim problemom. Kot protiuslugo je podpisal vrsto odredb o človeških pravicah, ki naj bi narodom v Sovjetski zvezi in drugih komunističnih državah olajšale vredno življenje. Dve leti po podpisu Helsinške pogodbe, naj bi sedaj pregledali, kako se njene odredbe praktično izvajajo in nadalje debatirali razna vprašanja evropske varnosti.

Vsak, še tako malo poučen opazovalec lahko vidi velikanske koristi, ki jih komunistične države prejemale od Helsinške pogodbe. In, seveda, kako malo te pogodbe upošteva, kadar gre za pravice njih ljudstev. V začetku letošnjega leta je vrsta obtožb pretresla svobodni zapad. Te obtožbe, ki so prihajale iz Češke, Poljske, Sovjetske zveze, itd. so govorile prav o kršitvah Helsinške pogodbe. Češki intelektualci, ki so v „Pismu 77“ zahtevali praktično izvedbo njenih odredb, so bili silno preganjani. Zapor, izgon, izgube služb so bile nekatere posledice njih akcije. Poljski delavci ter intelektualci so zaslili v sličen položaj. V Sovjetski zvezi se je ojačilo gibanje disidentov. A od desetih vodilnih osebnosti tega gibanja, jih je trenutno pet v ječi, trije v izgnanstvu, in le dva še lahko, kaj omejeno, delujeta. Številne obtožbe sicer prihajajo na zapad, glede kršenja človeških pravic, a koliko teh kršenj nikdar ne dobi odziva v zahodnem svetu!

Dolžnost zapadnih vlad, v tem primeru je ta, da se zavzamejo za dosledno izvedbo določil Helsinške pogodbe. A to delajo kaj v omejeni meri. Sedanja Belgrajska konferenca, ki bo trajala do konca letošnjega leta, in se lahko zavleče do prvih tednov prihodnjega, bi bila najboljša prilika, da se ta kontrola izvede, in da se jasno pokaže, kako komunisti kršijo to, kar se popolnoma prostoto potrdili.

A kakšen je dejanski položaj: v Beograd je prišlo 35 tujih delegacij, ki

predstavljajo vso Evropo, pa še ZDA in Kanado. Iz izjav delegatov je razvidno, da bodo sicer zahtevali dosledno izpolnjevanje Helsinške pogodbe, a da te zahteve ne bodo šle tako daleč, da bi ogrozile mirno sožitje Vzhoda in Zahoda. Še več: ker prav v tem trenutku izgleda, da je prišlo do nekega napredovanja v pogovorih o omejitvi strateškega orožja, na Beograjski konferenci zahteve zahodnih delegatov tudi ne bodo šle tako daleč, da bi spravile v nevarnost uspeh omenjenih razgovorov. Znajdemo se torej ponovno pred istim dejstvom: nenehno popuščanje Zapada napram komunističnemu Vzhodu.

Ta položaj je priznal Arthur Goldberg, bivši ameriški poslanik v Združenih narodih in vodja ameriške delegacije v Beogradu. Dejal je, da „Združene države ne bodo iskale spopada, temveč natančen pregled izpolnjevanja obveznosti“. Do kod bo pregled „natančen“, razberemo iz njegove izjave, ko je dodal, da „ker obstojajo še drugi težki problemi, bomo zavzeli stališče nenasprotovalne naivnosti.“

Nasproti tej zahodni popustljivosti, ki itak že naprej pove, do ne bodo gnali stvari do konca, pa sovjetski delegaciji načeluje Yuli Vorontsov, znan po svoji neizprosnosti, ki je že naprej opozoril, da Moskva ne bo dovolila vmešavanja v svoje „notranje“ zadeve.

Ob začetku Beograjske konference je bojevnik za mir, Nobelov nagrajenec in vodja ruskih disidentov Andrej Saharov poslal na Zahod spomenico, v kateri roti, naj se svobodne države vendar zavzamejo za izvrševanje človeških pravic na komunističnem vzhodu.

Saharov se sprašuje, če je Zahod pripravljen braniti te visoke in življenjsko važne principe. In trdi dalje: „Živimo v trenutku zgodovine, ko je absolutno potrebna odločilna zaslonba boja za principe svobode in vesti, in človeških pravic. Alternativa je le kapitulacija pred totalitarizmom in izguba vseh dobrin svobode, pa politična, gospodarska in moralna degradacija. Zahod, njegovi politični in ideološki vodje, ter njegovi svobodni in pošteni narodi ne morejo dovoliti, da bi do tega prišlo.“

A bati se je, da Saharov naivno veruje v Zahod. V svojem pismu navede imena glavnih ruskih disidentov, ki trpe po ječah. Se bodo zahodne delegacije zavzele zanje?

Ob vsem tem pa Beograd, kot gostitelj tujih delegacij, stopa pred oči sveta skoraj kot idealna država, o kateri se niti ne vprašuje, kako izvaja zaključke Helsinške konference. In vendar bi lahko našli dolgo vrsto kršitev, pa laži in prevar. Tudi te slepote nad dejanskim položajem je kriv Zahod, ki le prerad pada v komunistične zanke. Bo Beograjska konferenca le nov korak te nenehne kapitulacije Zahoda?

PROSLAVA NARODNEGA PRAZNIKA 29. OKTOBER in DNEVA SLOVENSKE ZASTAVE

posvečena 60-letnici majniške deklaracije
in smrti dr. Janeza Evangelista Kreka

bo letos 29. oktobra v Slovenski hiši

SVETOVNI TERORIZEM NAPREDUJE

USPEH JAPONSKIH ZRAČNIH ROPARJEV

Še ni tako dolgo tega, kar so se napredne industrijske države čudile in se zgražale nad pojavi terorizma v latinski Ameriki. Tedaj je bilo slišati posamezne glasove, ki so svarili pred „slabim zgledom“ in opozarjali, da se ugrabitve osebnosti, roparski napadi in kraje letal lahko razpasejo na ves svet in zavzamejo kaj hude prizvoke. Pretekli teden smo prisostvovali enemu takih dogodkov, ki so postali že vsakdanja novica tako v Nemčiji, Italiji, na Holandskem kot Japonskem. Mnogo krat niti niso domači prevratniki storilci teh dejanj, marveč tisti, ki so jih posamezne države sprejele kot politične begunce, in niso verjele matičnim državam, ki so trdile, da so nevarni morivci.

Primer japonskega letala je svojevrsten, zlasti ker je bilo zadržanje japonske vlade od vsega početka popustljivo. Morda zato, ker dobro pozna japonske prevratne elemente?

Dejanje se je razvijalo takole: 27. sept. je DC-3 japonske zračne linije odletel iz Bombaja v smeri proti Bangkoku. Letalo je krilo pot Pariz-Tokio. Kmalu po odletu iz Bombaja se je pojavilo pet članov tkim. Japonske rdeče vojske, ki so pristali, da se je letalo usmerilo proti Daccu, glavnemu mestu Bangladesha. Zračni roparji so zahte-

vali, da japonska vlada izpusti 9 zaprtih članov te teroristične organizacije in plača povrh še šest milijonov dolarjev.

Japonska vlada je naprej pristala le na denarno plačilo, a takoj, potem ko so roparji zagrozili (da bodo začeli pobijati talce (na letalu se je nahajalo 142 potnikov in 14 članov posadke), izpolnila celotno zahtevo ekstremistov. Glasnik vlade je izjavil, da spoštujejo človeško življenje bolj kot karkoli.

Vendar gverilci niso takoj izpustili talcev, marveč so jim vračali svobodo postopoma. Iz Dacca so odleteli v Kuwait, od tam v Damask v Siriji in končno v Alžir, kjer jim je levičarska vlada „iz humanitarnih razlogov“ zagotovila prosto pot. Šele tu so izpustili zadnje potnike in posadko in zapustili letalo.

Svetovni opazovalci se sedaj sprašujejo, kaj bodo storile v sličnih primerih ostale vlade. Doslej je večina teh trdno stala na stališčih, da s prevratniki ni mogoče barantati. Japonska popustljivost pa predstavlja slab antecedent, ki daje razmah podobnim terorističnim podvigom. Civilizirani svet tako zahaja v nevarnost, da se bo moral popokoravati zahtevam vsakogar, ki bo z orožjem v roki postal gospodar življenja in smrti nedolžnih oseb. Iz te zagate svet ne najde izhoda.

Iz življenja in dogajanja v Argentini

Problem tujih ribiškij ladij, o katerem smo pisali pretekli teden, se je zavlekel in še povečal. To pot so bile dve ruske in dve bolgarske ladje, ki so padle v mreže argentinske vojne mornarice. V vseh primerih so domači rušilci morali sprožiti grozilne salve, predno so jih tuji sploh hoteli poslušati; v primeru bolgarskih ladij, pa je bilo treba še stopnjavati poziv, tako da so končno streljali naravnost v ladje. Ko so potem člani argentinske posadke prešli na uplenjene ladje, so trije od njih padli in utonili v viharjem morju. Troje smrti je problem še bolj zapletlo, in poostriilo namen tukajšnje vlade, da brani svojo morskou suverenost na zadnjih posledice.

Pozornost, ki so jo vsi ti dogodki vzbudili v javnosti, pa ni mogla popolnoma zakriti vtisa ponovnih povišic tarif. Vsa vozila so se podražila, prav kakor različna goriva, in telegrafске in poštne tarife. Transportna podjetja so seveda zahtevala mnogo večje procen-te, pa seveda je vlada drugače odločila. Udarce se kljub temu pozna v delavskih žepih. Da omili razliko, je gospodarsko vodstvo zvišalo delavske plače. Najnižja je sedaj 30.000 pesov (tri milijone starih). Vlada pa dovoljuje proste povišice, ki jih privatna podjetja lahko podelijo svojim uslužbencem, v višini med 10 in 40 odstotkov. Na teh procentih zida vlada svoj optimizem, ko trdi da se socialni položaj zboljšuje. Velik optimizem obstaja v gospodarskem vodstvu zlasti glede industrijske reaktivacije in poravnjanja zunanjega dolga. Minister

Dr. Martínez de Hoz, ki je ponovno potoval v ZDA, je praktično uredil argentinski položaj v svetu, in ponovno vpejal vrednost argentinske valute na mednarodnih forumih.

Medtem ko gospodarsko vodstvo skuša dokazati, da se položaj zboljšuje, je v Združenih narodih zunanji minister podadmiral Oscar Montes reševal čast vojaške vlade in skušal dokazati predstavnikom vsega sveta, kakšen je dejanski položaj v Argentini. Tu gre zlasti za obtožbe o kršenju človeških pravic, katere je Montes označil kot delo mednarodnega terorizma, ki skuša umazati ugled Argentine pred svetom.

Prav tako je o terorizmu razpravljali šef generalnega štaba argentinske vojske, ko je govoril na mesečnem kosilu argentinskih podjetnikov. Dejal je, da je prevratno gibanje skoraj uničeno, in da je sedaj treba „dobojevati mir“. Ko so ga prisotni prosili za konkretne podatke, je dejal da so varnostni organi zaprli ali pobili ok. 8.000 prevratnikov, in da računajo, da je na področju glavnega mesta in Vel. Buenos Airesa še kakih 1.200 članov prevratnih organizacij, katerih udarna moč pa je zelo zmešana.

Ko smo prej omenili mednarodni ugled Argentine, dodajmo še, da je bil potrjen obisk drž. tajnika ZDA, Cyrus Vanceja, ki bo v bližnji bodočnosti prišel v Buenos Aires. Bo to nov korak v zblizanju me argentinsko vlado in Washingtonom in dokaz, da se stvari urejajo vedno bolj. Vojaško vodstvo

MEDNARODNI TEDEN

V INDIJI so zaprli bivšo ministerko predsednico Indiro Ghandi in tri bivše ministre. Obdolžujejo jih administrativne korupcije.

KUBANSKA komunistična vlada je izjavila, da bo od ZDA zahtevala odškodnino za gospodarsko blokado in oborožene akcije, ki so bile izvedene proti Kubi.

V BANGLADESHU so zatrli oboroženi upor proti vladi. Nastal je v trenutku, ko se je na letališču prestolnice Dacca nahajalo japonsko letalo, ki so ga ugrabili člani „rdeče vojske“.

IZRAEL je ponovno odbil mirovni načrt, ki sta ga, to pot, predstavila skupno ZDA in ZSSR. Glavni vzrok izraelske negativne je, da načrt predvideva prisotnost Palestincev kot samostojne delegacije.

V SOVJETSKI ZVEZI bodo potrdili novo ustavo, ki bo predvidevala, prvič v zgodovini sovjetije, tudi mesto podpredsednika v vladi. Najbrž bo to mesto pripadlo Gromyku.

BOKASSA I., ki se je pred kratkim oklical za cesarja Srednjeafriškega „cesarstva“, je sedaj imenoval svojega najstarejšega sina za obrambnega ministra.

je imelo spočetka velike težave s Carterjevo vlado, ki je na vso moč pritiskala na Buenos Aires, zaradi človečanskih pravic. Po številnih obiskih ameriških kongresistov v Argentini, pa je v ZDA prodrlo spoznanje, da stvar ni tako huda, kakor se zdi. Možnost velikega gospodarskega sodelovanja, zlasti zunanjih investicij pod kaj ugodnimi pogoji, je storilo ostalo. Predsednik Carter sicer še ne bo obiskal Buenos Airesa, ko se bila mnenja v Venezueli in Brazilu, a to je v sedanjem položaju postranska stvar. Glavno je, da se je vsaj v principu stvar pojasnila.

In končno: v soboto 1. in nedeljo 2. oktobra je bilo mladinsko romanje v Luján. Zbralo je mladino praktično vseh področij Vel. Buenos Airesa. Različna so bila mnenja o številu romarjev. Šla so od 250.000 do 400.000. Naj bo tako ali drugače, neverjetna množica mladih Marijinih častilcev se je zbrala v Lujanu (večina od njih je peš prehodila skoraj 60 kilometrov) in dokazala, kakšno moč ima vera med argentinsko mladino. Dovolj govora pa je bilo tudi o „moči zbiranja“ (poder de convocatoria), ki je staro merilo v argentinski politiki. Cerkev, ki se vsa zadnja leta skuša oddaljati od političnih struj in se rešiti politične navlake, se jasno predstavlja kot najmočnejši dejavnik edinosti argentinskega ljudstva. V veri, pa naj bo na kateremkoli nivoju (globoko doživeti, ali le odsev ljudske vernosti), je v mnogih okoliščinah edini faktor združenja. In v tem je Cerkev močnejša kot katerakoli politična ali socialna struja. Se tega zavedajo tisti, ki gradijo argentinsko bodočnost, in menijo, da je narodno soglasje temelj te bodočnosti?

stalni zvezi z regentom. Ta je silil na čim hitrejšo zedinjenje. Zenevski sporazum je smatral za žaljiv, ministrstvo šestih za „spatek ministristva“ itd. Protič, predsednik vlade, je odgovoril, da ne „pripuša diskusije o monarhiji in dinastiji“ in zahteval odstop Pašića. Tako je Zenevski sporazum bil razveljavljen. K temu je dodati še to, da je tudi NV samo (S. Pribičević) diskvalificiralo dr. Korošca, češ, da „nima pooblastila za take pogodbe, da je le na „ogledih o razmerah“ itd. (158). Dr. Korošec in dr. Laginja sta tedaj ogorčena poslala brzojav prestolonasledniku proti taki „kršitvi jugoslovanske ideje“ in poudarila „da bi tak položaj utegnil biti nevaren za dinastijo... ki lahko postane vprašljiva...“ (158). Zečević po D. Jankoviću misli, da je bil Korošec „ranjen v častihleppju spretnega politika, ker se je čutil izigranega...“, ter se je s tem zameril prestolonasledniku za dolgo časa. Hotel se je K. vrniti čimprej domov, pa so mu stavili — srbsko poslaništvo — take zapreke, da je prišel v Beograd 2. dec., dan po zedinjenju.

1. decembra 1918 je bilo zedinjenje izvršeno. Zečević ne opisuje podrobneje ne sestanka odposlancev NV s prestolonaslednikom, kjer ni bilo nobenega Slovenca, ne akta zedinjenja, ne govora prestolonaslednika, ne njegovih kategoričnih prilastitev (monarhije, dinasti-

Novice iz Slovenije

BRNIK — Letališče na Brniku bo do morali zapreti, če vsaj do konca leta ne dobijo potrebnih sredstev za obnovo vzletne steze. Potrebni bo kakih 143 milijonov dinarjev. Poskus zagotovitve denarja s „samoupravnimi sporazumi“ je popolnoma „pogorel“. Sporazum je podpisalo le 12 odstotkov tozgov (temeljnih organizacij združenega dela ali po domače podjetij), nekaj jih je odklonilo, 70 odstotkov pa se ni zmenilo za sporazum in je enostavno — molčalo.

LJUBLJANA — V križevniški cerkvi sta 9. septembra brala odlomke iz svojih del dramatik Ivan Mrak in risatelj Tomo Rebolj.

LJUBLJANA — Eksperimentalno gledališče Glej je že pričelo z novo sezono. Gledališče ponavlja lansko zadnjo premiero Kmečlovo monodramo Lepa Vida v svojih novih začasnih prostorih v pritličju centralnega kopališča v tivolskem parku.

KANAL OB SOČI — V obnovljenem stolpu nekdanjega obzidja v Kanalu so 4. 9. uredili galerijo Rika Denbajaka. Ob tej priložnosti so postavili na ogled številna umetniškova dela, ki jih je poklonil svojemu rojstnemu kraju.

KRANJ — V Kranju so se zbrali na osmi konferenci predstavniki kratkih in dokumentarnih filmov. Srečanje Mednarodne konference kratkih filmov, ki ima svoj sedež v Londonu, je trajalo od 12. do 18. septembra. Poleg raznih drugih filmov so predvajali tudi „Olimpijske igre v Montrealu 76“, ki ga bodo predvajali še v Ljubljani, Mariboru, Celju, Zagorju, Novem mestu, Ptuj, Novi Gorici, Murski Soboti in na Ravnah.

BREZJE — S slovesno sveto mašo, ki jo je daroval ljubljanski nadškof dr. Jože Pogačnik, je 4. septembra bilo zaključeno dvodnevno praznovanje 70-letnice kronanja brezjanske Marije Pomagaj. Nad 200 pevcev 12 združenih zborov kranjske dekanije je pod vodstvom Jožeta Močnika iz Cerkelj spremljalo z lepim petjem sveto mašo na prostem pred romarsko cerkvijo. Bogoslužja se je udeležilo nad 7.000 romarjev. Kronanje brezjanske Marije je pred sedemdesetimi leti z mogočno slovesnostjo ob navzočnosti 30.000 romarjev opravil škof dr. Anton Bonaventura Jeglič.

GORNJI PETROVCI — Na Rinži, nekaj nad tristo metrov visokem griču na skrajnem severnem robu Goričkega v Prekmurju so slovenski planinci praznovali 200-letnico prvega vzpona na Triglav in 85-letnico ustanovitve prvega slovenskega planinskega društva v Ljubljani. Slavlja se je udeležilo kakih pet tisoč planincev.

LJUBLJANA — Eden razlogov za sofinanciranje gradnje nove medicinske fakultete tudi z denarjem ljubljanskih občin je po izjavi predsednika gradbene odbora še gradnja krematorija.

Predsednik je dejal: „Prepričan sem, da (krematorij) ne bo mogel izpolnjevati svoje funkcije brez sodelovanja z medicinsko fakulteto. Hudomušneži pa menijo, da bi moral vključiti tudi — prometne nesreče.“

SEMIČ — Na tekmovanju belokranjskih harmonikarjev je prvo nagrado v igranju na diatonično harmoniko dobil Pavle Malnarič iz Krupe, na klavirski pa so prisodili prvo mesto Alenki Potočnik iz Kota pri Semiču.

BREŠTANICA — Nekdanji trapištovski samostan — Rajhenburg so mu včasih rekli — je star najmanj 1.000 let. Tako so odkrile zadnje raziskave restavratorjev, ki so našli tudi lepe poslikave iz 16. stoletja. Freske so veličastne in menda na Slovenskem nimajo primerjave. V gradu, ki je nacistom služil kot zapor za mnoge zavedne slovence med drugo svetovno vojno, komunistom pa za zapore po koncu svetovne vojne, so uredili Muzej slovenskih izgnancev. Sedaj naj bi po „nasvetu“ šentjurčeve uredili v prvem nadstropju Muzej slovenskih političnih zapornikov in internirancev. In povojni in sedanji protikomunistični zaporniki?

ŠTATEMBERG — Na gradu štatemberg je bilo 9. in 10. septembra štirinajsto pisateljsko srečanje z naslovom „Od moderne do danes“. Posvečeno je bilo spominu Otona župančiča, čigar stoletnica rojstva bo prihodnje leto. Srečanja se je udeležilo 23 pisateljev iz Slovenije in Hrvaške in pet iz avstrijske Koroške.

UMRLI SO (od 9. do 15. sept. 1977):

LJUBLJANA — Maks Rojec; Ovetka Ukmar, knjigovodkinja; Dominik Čotič, klep. m. v p.; Anton Virant, žel. up. (88); Minka Špeh, šivilja; Franciška Novak r. Skubic; Marija Kolar r. Rozman; Dr. Peter Us, prof. biologije; Alojz Kek, borec za sev. mejo; Marija Maček r. Trpin; Julka Pavle r. Simončič; Karel Erber, žel. usl.; Stanka Kobal r. Petek; Julijana Trpin; Viktor Rus; Franc Ravnohrib (75), up.; Vladimir Kalingar, up., borec za sev. mejo; Ivan-ka Praprotnik (80); Andrej štampef, up.; Dušan Skoberne; Franc Sivka, kovnostrugar; Anton Breclj, čevlj. m. v p.; Jože Dolinar, (90), pravnik v p.; Ivana Šušter r. Milharčič; Karolina Janhuba-Golob; Ivan Teger (62); Jože Maček (76), up.; Dr. Marjan Požnel, finančni svetnik.

RAZNI KRAJI — Jerica Gregorič r. Baumgartner, Velenje; Marija Ajdič (89), Cegelnica pri Novem mestu; Ferdinand Bervar, Vnanje gorice; Franc Pugalj, Ilirska Bistrica; Jože Rozman, up.; Moše pri Smledniku; Marija Znoj r. Dolinšek, biv. gostilničarka, Kranj; Matevž Kralj, up., Podgorica; Bogomir Senica, pekovski m., Planina pri Senci; Jože Jurca, up., Vrhnika; Janez Avgustin, up., Retteč; Rudolf Rojnik, Celje; Anton Vodovnik (83), up., Prebold; Jože Strohsack (78), up., žel., Dovje; Ferdo Kunelj, Trebeče; Rozi Bergant-Bratoš, Zg. Gamelnje; Rudi Steblovnik, Laško; Vladimir Kristan, Radovljica; Avgust Janković, Senovo; Jožefa Saje, Trbovlje; Ana Žepić, Krize; Ljilja Kralj, koroški borec, Litija; Josip Cergonja, up., Hrpele; Antonija Florjančič r. Černivec, Kranj; Pavle Ban, Trbovlje; Vida Majetič, Kočevje.

Tine Debeljak:

Med knjigami in revijami

DR. MOMČILO ZEČEVIČ: SLOVENSKA LJUDSKA STRANKA IN JUGOSLOVANSKO ZEDINJENJE 1917-1921

(Nadaljevanje III)

Ko je prišel dr. Korošec z Dunaja v švico 28. okt. v spremstvu poslanca dr. Laginje in tajnika dr. Žerjava, ga je sprejel srbski poslanik v Bernu, ki je potem informiral srbsko vlado na Krfu o Koroševih izjavah. Te pa so bile monarhične, unitaristične, profederalne o bodoči državi, v nasprotju z njegovo politiko na Dunaju in doma, proti dosedanji SLS itd., tako da vzbujajo sum v resničnost, dasi jih Zečević potrjuje pa tudi — opravičuje z nepoznanjem razmer med Trumbićem in Pašićem, da pa se je takoj po spoznanju — ni mogel verjeti Trumbiću, o balkanskih razmerah v srbski vladi — „vrnil k svojim praviim političnim stališčem in sprožil še v Ženevi svojo politiko.“ (145). In ta politika je bil njegov *Ženevski pakt s Pašićem 9. nov. 1918*, ki ga vsi poznamo. Novo je morda to, da je bilo določeno, da noben predsednik vlade — ne Srbije in Države SHS — ne bo član skupne vlade šestih ministrov, med katerimi je bil predlagan tudi Slovenec dr. Brejc. (152)

Zanimive so okoliščine, v katerih je

Korošec sklepal svoj sporazum. Bil je popolnoma izoliran od poročil od doma, tako iz Ljubljane kot iz Zagreba od NV. Zečević ugotavlja: „Upravičena je domneva, da so Korošca v švici namerno pustili osamljenega, prepreke pa sta — kot kaže — postavljala Pašićeva vladajoča garnitura in S. Pribičević, v kasnejši fazi oba skupaj in v dogovoru.“ (150) Dr. Korošec pa je storil vse, da bi bil v stikih... in je zaprosil kurirsko pošto iz Ljubljane (Ivan Gruđen) in iz Zagreba. Zanesljivo je, da je dr. K. bil za zedinjenje Države SHS s Srbijo in črno goro na osnovi načela narodnosti in pravice narodov do samoopredelitve, kar je poudaril v svoji poslanici zavezniškim vladam 3. nov. 1918.“ (151). Tudi je obliko vladavine — republika ali monarhija — prepustil konstituantu. „Ta sporazum je bil velik uspeh Korošca in Trumbića — in prav ta je bil vzrok propada.“

V NV je že vodilo avtokratsko odločanje hrvatsko-srbske koalicije, ki je podpirala srbsko vlado, zlasti S. Pribičević, ki je bil preko D. Simovića v

ljala pa je v očeh Srbov za „katoliško konservativno, klerikalno in s proavstrijsko, predvsem pa republikansko usmerjenostjo“ (183). To je vplivalo „zastrašujoče na politike SLS“, kar je bilo vzrok, da so „spočetka v državni politiki, predvsem v izbiri taktike, hodili po vijugastih in neznanih poteh.“ Zlasti potem, ko je takoj 4. decembra prenehala Država SHS in je NV bilo brez političnega pomena. Samo za en dan je K. sprejel faktično predsedstvo NV, ko je praktično že bilo „premišljeno razbito“. Če je K. ob prihodu iz Pariza poročal v Ljubljani, da „severna meja ni v nevarnosti“, je zdaj iz Beograda (193) dal navodila, „naj doma vlada politična sloga, dokler je boj za Primorje, tudi Beljak in Celovec je treba zasesti in po vsej Koroški izpeljati vojaško organizacijo, ker Slovenci na Koroškem ne dobijo dovolj korajže za energičen nastop.“ Začel pa je takoj iskati politične zveze z najmočnejšo srbsko radikalno stranko, „edino poročstvo za vzpon v vladajočo strukturo nove države.“ Ko pa nato regent predsednika prve vlade Pašića ni potrdil zaradi osebne antipatije, je s tem povzročil prvo vladno krizo, še preden je bila prva vlada sploh imenovana. To dejanje regenta „je pomenilo prvi udarec demokraciji in parlamentarizmu v konaj ustvarjeni državi, ko še nihče ni slutil, da je prvi v vrsti naslednjih...“

(Bo še)

Obletnica Slomškovega doma

V nedeljo, 25. septembra, je Slomškov dom obhajal svojo 16. obletnico blagoslovitve. Prireditev je bila posvečena slovenski zastavi. Ob prisotnosti mnogih rojakov sta botra Doma, ga. Kati Potočnikova in Herman Zupan st., razvila zastavo in jo pritrdila na drog.

Pozdrav slovenski zastavi

Lic. Marjan Schiffrer je imel sledeči nagovor naši zastavi:

Pozdravljena, slovenska zastava, naš ponos in bolečina! Prav ob zibelki zamislili Zed. Slovenije si bila spočeta. Naši študentje so te ponesli preko vse domovine in še na tuje. Avstrijski cesarici so vrgli šopek belo-modro-rdečih nagelnov v kočijo, 6. avgusta 1848 so te slovesno razvili na hribu Ostrovcu pri sv. Vrbanu na Štajerskem, učitelj Jakob Čagran od šent Lenarta pri Ormožu je hodil od vasi do vasi odet v slovenske trakove in budil ljudstvo. Pa ne samo dijaki, tudi kmetje so te vzljubili. Tako so kmetje ormoškega okoliša, razzaljeni zaradi zaničevanja njihove narodnosti ter prebujeni od gorečih rodoljubov, 17. septembra 1848 obesili raz stolpa župne cerkve v Ormožu slovansko zastavo, kot so jo takrat imenovali; vzklikajoč cesarju, domorodcem in vsem Slavjanom. Naš tlačen, naše ljudstvo, ljudstvo upognjenih hrbtov je vstalo in stresalo z ramen vedomca, ki mu je že tisoč let pil kri.

Naša zastava! Botrovala si vsem množičnim taborom od Ljutomeru do št. Vida, v času najhujšega nemškega pritiska — vihrala z vseh mlajev in cerkv kv širno slovenske domovine, pripeta na prsih fantov in deklet, v rokah šolske mladine in prešla v resnično last slovenskega ljudstva, ki je tako s tvojo pomočjo zorelo v narod.

Zastava, naš ponos! Nismo imeli plemstva po krvi, imeli pa smo plemiče duha in ti si jih ovijala, ko smo jih polagali, utrjene, k počitku: Ivana Cankarja, Josipa Stritarja, Antona Bonaventura Jegliča in še in še nepregledno vrsto.

Naša zastava, naša bolečina! Nisi spremljala slovenskih fantov na njihovem križevnem potu v Kočevski Rog, to do nosili ro te v svojih srih; nosili smo te v svojih srih mi in te ponesli preko vseh oceanov, da ni vzporednika ne pol dnevnika na širni zemeljski obli, kjer ne bi vihrala.

Zastava, naše upanje! Ko plapolal ob argentinski, ameriški, kanadski, avstralski ali katerikoli zastavi: že, pritegni poglede naše mladine. Da bodo naši fantje in dekleta ob tvoji beli barvi spoznali resnico, proti laži idejnega popuščanja, proti laži življenjskega lagodja, proti laži narodnostnega utapljanja. Tvoja modra barva naj jim plemeniti duha in srca; ob tvoji rdeči pa naj zagore v ljubezni do korenin slovenstva, iz katerih hočeš nočes izhajati, pa naj te poganjajo kjerkoli po svetu. Nas vse pa naj misel nate bodri, ko bomo malodušni, nam daje novih moči, ko smo utrjeni, pripravljenosti na žrtve, ko bomo razočarani. Naprej, zastava slave!

Msgr. A. Orehar je nato blagoslovil zastavo, ki je prešla v roke predstavnikov mladine Mari Makovec in Janeza Jerebiča. Po dvigu obeh zastav in petju himen so se navzoči udeležili sv. maše,

med katero je prepeval ramoski cerkveni zbor pod vodstvom Gabrijela Čamernika.

Popoldanski spored

Po kosilu je v popoldanskih urah bil kulturno-družbeni program. Na vrtu je bil pripravljen oder, kateremu je kraljeval napis „Naprej, zastava slave“, ob straneh pa grb Slomškovega doma in slika škofa Slomška. Po vходу zjutraj blagoslovljene slovenske zastave sta pričela program ga. Alenka Pozničeva in Maks Nose, ki sta tudi povezovala točke s sestavkom dr. Jožeta Krivca. Najprej se je predstavil Dekliški zbor Gallusa pod vodstvom ge. Anke Gaserjeve in zapel Kje so tiste steeze, Lušno je vigred in Po vodi plava, — Pozdravne besede je imel predsednik Doma Ivan Makovec, ki je med drugim povdaril:

„Zgraditi hočemo v naravnem zaledju slovensko središče, ki naj služi verskemu, kulturnemu in gospodarskemu življenju.“ To je pa možno doseči le v slogi: „Ena velika slov. družina smo. Skupaj moramo držati — skupaj delati, z ramo ob rami snovati in graditi“. Spomnil se je pok. dušnega pastirja Janeza Kalana in se zahvalil njemu, prav tako pa tudi vsem, ki so pomagali pri delu v ramoski slov. skupnosti. Opozoril je tudi na bodočnost: „Življenje v naši Slomškovi družini je potrebno stalnega ohranjanja in napredka. Odgovornost za skupno bodočnost je pravično porazdeljena med vse člane. Vsak mora po svojih umskih, telesnih, in finančnih možnostih pomagati pri delu in življenju naše srenje... Naše poslanstvo je ohraniti in bogatiti slovensko miselnost.“ Nato je prešel na slovenstvo. Kako je z njim? Pomenilo bo veliko več, če ne bomo iskali samega sebe, temveč skupni blagor; če bomo zvesti svojemu narodu in v pametnem odnosu do sveta, ki nas obdaja; če se bomo otresli jokavosti in omahljivosti. Našlo bo dušo, kadar se bomo otresli slabokrvnosti in hlapčevanja. „Z eno besedo: naše slovenstvo potrebuje več ponosa in več borbenosti.“ — Končne besede so bile prošnje Mariji Pomagaj in zavetniku Slomšku, naj izprosi pri Bogu mnogo pogumnih in zvestih posnemovavcev pri delu za Boga in narod.

Sledili so otroški nastopi. Marija Novak je naučila punčke in fantke vajo s palčicami; ga. Vladi Selanova vajo z ruticami in rajalno vajo na napev Kdor ima srce; ga. Ema Blejčeva pa plesno vajo z deklicami. Tudi otroški zbor gđ. Anice Šemrov je nastopil in zapel Veselo pesem, Pomladansko. Oj, zlati čas in Slomškovo Glejte, že sonce zahaja, Otroški zbor, ramoski cerkveni zbor in odrski igravec lic. Stanko Jerebič v vlogi strica Jaka, pa so sodelovali pri skupnem prizoru. Jerebič je povedal zgodbo, kako so butalci sol kupovali, zbor pa je zapel Zdravico, Slovenska zemlja in Triglav. Med prizorom sta Alenka Smole in Janez Jerebič recitala hvalospjev Domu. — Vse nastopajoče so seveda gledavci nagradili s ploskanjem.

Gostje so po končanih nastopih še pokramljali ob okusni jedi, medtem pa je ansambel Triglav, ki je tudi sodeloval z glasbenimi vložki pri popoldanskem programu, poskrbel za plesno razvedrilo.

GB

KANADA (Midland)

Spominska proslava protikomunističnih borcev

Protikomunistični borci — člani obeh organizacij — so tudi letos pripravili romanje h krasni božjepotni cerkvi v Midlandu, ki leži okoli 160 km severno od Toronta. Ta cerkev je posvečena kanadskim mučencem — jezuitom, ki so prišli v 17. stoletju v te kraje oznanjat krščansko vero Indijancem. Nekateri teh Indijancev pa so bili do teh misijonarjev tako sovražno razpoloženi, da so jih umorili. Cerkev je pozneje te mučence kanonizirala.

Na tem kraju blizu cerkve so postavili spominski križ v počastitev žrtev komunističnega nasilja najprej Litvanci in Poljaki, leta 1975 pa tudi slovenski protikomunistični borci ob tridesetletnici Vetrinjske tragedije in pomora dvanajsttisočev junakov za vero in svobodo. Slovenski spominski križ je bil napravljen po zamisli arhitekta Vilka Čekuta in je umetnina, ki dela čast slovenskemu imenu. Pred tem križem in v tej božjepotni cerkvi se vrši skupna spominska proslava za vse slovenske žrtve komunizma.

Romarji so se letos zbrali 11. septembra pri slovenskem križu, kjer jih je pozdravil Ciril Preželj, predsednik DSPB-Vestnik v Torontu. Za njim je arh. Čekuta recital odlomek šalijske pesnitve. Nato je gospa Petričeva, ki so ji komunisti pobili več sinov, položila pred spomenik venec v spemstvu predsednikov obeh borčevskih organizacij.

Sledil je govor g. Jožeta Časla C. M. Primerjal je trpljenje in smrt slovenskih junakov s križevim potom in smrtjo našega Zveličarja. Po krajih Jezusovega trpljenja stoje danes cerkve, katerih pa mi doma na krajih trpljenja in nasilne smrti naših junakov ne moremo postaviti. Zato pa smo tukaj postavili križ, pri katerem se skupno spominjamo svojih pobitih bratov.

Po končanem govoru so navzoči molili za večni mir in pokoj duš umrlih borcev. Pri tem se je govornik z lepimi besedami spomnil tudi rajnega Karla Mauserja in je zmolil molitve tudi zanj. Ljudje so nato krepko zapeli „Kraljevo znamenje križ stoji“.

G. Časl C. M. je nato povabil romarje na križev pot ob postajah nad cerkvijo. Križev pot je vodil Alojz Babič, predsednik DSPB-Tabor v Torontu. Popoldne ob 13 je bila v cerkvi kanadskih mučencev romarska maša ob somaševanju štirih slovenskih duhovnikov. Po maši so bile še pete litanije. — S tem je bila letošnja spominska proslava.

striral s posnetki Goršetovih odgovorov, kar je poživljalo intervju. V drugem delu je bil prikazan najprej nemi film, ki ga je svoj čas snel v Združenih državah g. Grdina st. in poslal SKA v prikaz. V njem so predstavljena predvsem dela iz ameriške dobe. Nato so sledile skriptične slike iz Goršetove koroske dobe, zadnja njegova dela, obenem s prikazovanjem Goršeta v okolju, kjer živi sedaj. Obisk pri njem, o katerem je govoril predavatelj, je dobil svojo vizualno ponazoritev. Zadnji del pa je napolnil najnovejši zvočni film Goršetovega obiska v Kanadi v hiši dr. Bratine, ki je velik zbiravec Goršetovih del. Njegova zbirka vsebuje kakih 90 plastik in risb. P. Zrnec v Torontu je pripeljal kiparja k tej družini, kjer se pogovarjajo in ogledujejo njegove plastike. Tako je prikazano mimogrede njegovo veliko delo. Vidimo tudi, kako dokončuje svoj velik kip Barage. Na koncu se udeležimo blagoslovitve tega kipa, ki ga blagoslavlja slovenski škof dr. Ambrožič in vodi zborovsko petje prof. J. Osana. Govoreči film, kateremu je spremljajočo glasbo napisal ukrajinski glasbenik, lepo ponazoruje Goršetovo živo prikazovanje. Želeli je, da bi ta film šel po naših domovih in ob 80-letnici umetnika populariziral njegovo edinstveno kiparsko umetnost. SKA je lepo počastila svojega ustanovnega člana.

V nedeljo 16. t. m. bo v

CARAPACHAYU

sv. maša za raj. Miroslavo Bodner. Nato pa bo skupno kosilo ob priliki materinskega dneva.

Vse družine in prijatelji lepo vabljeni!

va v Midlandu končana v splošno zadovoljstvo vseh udeležencev. Vsi so zlasti pohvalno omenjali složno sodelovanje članov obeh protikomunističnih organizacij pri tej lepi proslavi. —

M. M.

ZDA

Obisk lic. Pavla Fajdige v Clevelandu

Lic. Pavle Fajdiga — član Narodnega odbora za Slovenijo iz Buenos Airesa se je na poti na kongres paroplovnih družb v Tokiju ustavil dne 17. septembra v Clevelandu. Na letališču so ga pričakali g. Jože Melaher, član Narodnega odbora v Združenih državah ter hčerki rajnega Karla Mauserja Meta in Helena, ki so ga odpeljali na dom gospe Marije Mauserjeve, Tu se je g. Fajdiga sestal s članom Narodnega odbora iz Kanade g. Otmarjem Mauserjem in predsednikom DSPB iz Toronta g. Cirilom Prežljem. Popoldne se je g. Fajdiga v družbi imenovanih podal na pokopališče, kjer je počastil zemske ostanke rajnega Karla Mauserja v imenu argentinskih slovenskih organizacij in pokopnikov prijateljev. Obiskal je tudi grob dr. Mihe Kreka, položil nageljne nanj za večni pokoj njegove duše. Poznanj za večni pokoj njegove duše. Potem se je kot zastopnik Društva slovenskih protikomunističnih borcev v Argentini udeležil obnega zbora Zveze DSPB. Potem je bil širši sestanek v Barogovem domu, katerega se je udeležila tudi ga. Malka dr. Krekova iz Kanade. Na tem sestanku je g. Fajdiga poročal o razmerah in življenju v Argentini in posebej med argentinskimi Slovenci. Po poročilu se je razvil živahen razgovor o aktualnih političnih vprašanjih. Naslednjega dne je g. Fajdiga odletel na dolgo pot na Japonsko.

Baragov dan v Lemontu

Na Baragov dan, ki ga pripravi vsako leto Ameriška Baragova zveza, je letos 3. in 4. septembra prišlo v Lemont — ameriško Brezje, nad 4.000 Slovencev poleg njih pa tudi veliko Baragovih častilcev drugih narodnosti, med temi je bila številna skupina Indijancev.

Prvi dan, 3. septembra popoldne je daroval sveto mašo clevelandski škof James Hicky, pel pa je med mašo zbor pod vodstvom p. Vendelina. Pridigal je dobrihšoj rojak dr. Jože Gole, za njim pa je nagovoril vernike tudi škof Hicky, po maši je bila še močerna procesija z lučkami po vrtu slovenskega frančiškanskega samostana s petjem, molitvijo rožnega venca in petimi litanijami.

Naslednjega dne je s škofi Salatkó iz Marquetteja, Povishem iz Lancinga, in Vonishem iz Jolietta somaševalo 30 duhovnikov. Sedmi Baragov naslednik škof Salatkó je v pridrigu pozdravil vse navzoče, ki se tako zavzeto prizadevajo za Baragovo beatifikacijo. Ljudsko petje sta vodila inž. Gorenšek in p. Vendelin. Ob koncu je podelil blagoslov navzočim indijanski duhovnik po njihovem običaju, s skupnim blagoslovom vseh treh škofov pa so zaključili sveto bogoslužje.

SLOV. DOM V SAN MARTINU se najlepše zahvaljuje vsem, ki so pripomogli k dobremu uspehu sanmartinske tombole. Posebej se zahvaljuje vsem darovalcem dobitkov, gospem za pecivo, g. Lojzetu Režljju za odlično vodstvo tombole, tombolski komisiji, kuharicam in kuharjem ter strežnemu osebju, orkestru Slovenski mladinski ansambel in pravtako številnim rojakom za velik obisk prireditve.

SLOVENSKA KULTURNA AKCIJA

VII. kulturni večer - teološki odsek

dr. Mirko Gogala

Evangelizacija sveta III.

Sklepno predavanje: Pota in namen evangelizacije

SLOVENSKA HIŠA, v petek, 14. oktobra, ob 20. uri

Naš dom San Justo

Enaindvajseta obletnica

● ob 8. uri zjutraj v cerkvi: sv. maša za rajne člane Našega doma: Antona Oven, Ivano Oblak in Toneta Novak. Sv. mašo bo daroval msgr. Anton Orehar, pel pa bo mladinski pevski zbor, ki ga vodi Andrej Selan. Po maši v Našem domu dopoldanski del programa s pozdravom predse dnika Našega doma, Staneta Mustarja, besedo deklet in zastopnika fantov, mi slijo dušnega pastirja in petjem šolskega zbora, ki ga vodi gđ. Anica Mehle.

● ob 17. uri v Našem domu: kulturni del programa pod geslom:

SVOBODE BI NAPIL SE KOT MEDICE...

Nastop mladine iz San Justa in mladinskega pevskega zbora.

Slavnostni govornik: Božo Stariha.

● Za tem vesela družabnost. Sodeloval bo „Triglav“.

OBVESTILA

SOBOTA, 8. oktobra:

SKAS — Predavanje Zorka Simčiča v Slovenski hiši „Besede in slog“. Pričetek ob 17. uri.

V Hladnikovem domu v Slovenski vasi ob 19.30 praznovanje 25-letnice Baragove šole.

SKA in Slomškov dom prirejata Goršetov večer s predvajanjem dveh barvnih filmov v Slomškovem domu ob 20. uri.

NEDELJA, 9. oktobra:

XXI. obletnica Našega doma v San Justu.

Odbojarska tekma Reprezentance „Zedinjena Slovenija“ proti Centro Cultural Italiano, na igrišču Centro Cultural Italiano, Roma 656, Olivos, ob 11.30.

Zveza žena in mater v Lanusu prireja predavanje dr. Peternelove: Naloga žene za zdravje v družini.

ČETRTEK, 13. oktobra:

Odbojarska tekma Reprezentance „Zedinjena Slovenija“ proti Ateneo Santa Maria, na igrišču Club Oeste, J. M. Moreno 446, Capital Federal, ob 21.30.

PETEK, 14. oktobra:

VI. kulturni večer SKA ob 20 v Slovenski hiši. Predavanje teološkega odseka — Dr. Mirko Gogala: Evangelizacija sveta III. (sklepno predavanje).

SOBOTA, 15. oktobra:

V Slomškovem domu materinska proslava ob 18. uri.

NEDELJA, 16. oktobra:

Romanje slov. verske skupnosti iz San Justa v slov. cerkev Marije Pomagaj.

V Slovenski hiši ob 10.30 sestanek članov Zbora zaupnikov SKD-SLS.

Odbojarska tekma Reprezentance „Zedinjena Slovenija“ proti Club Atlético Lanús, na igrišču Club Atlético Lanús, 9 de Julio 1680, Lanús Este, ob 11.30.

Na Slovenski Pristavi materinski dan združen z družinskim srečanjem. V Slovenskem domu v San Martinu družinski dan. Vabita SDO in SFZ.

SREDA, 19. oktobra:

Sestanek Lige žena in mati v San Martinu ob 18.30. Govorila bo ga. Mira Eckerjeva.

ČETRTEK, 20. oktobra:

Odbojarska tekma Reprezentance „Zedinjena Slovenija“ proti Club Liniers, na igrišču Club Liniers, Palmar 7035, Capital Federal, ob 21.30.

SOBOTA, 29. oktobra:

Proslava Narodnega praznika in dneva slovenske zastave v Slovenski hiši: ob 19 sv. maša v slov. cerkvi Marije Pomagaj; ob 20 proslava v glavni dvorani in slavnostna večerja.

SKAS — predavanje prof. dr. Milana Komarja v okviru študijskega ciklusa ob 16. uri v Slovenski hiši.

NEDELJA, 30. oktobra:

Na Slovenski Pristavi v Castelarju Pristavski dan.

SREDA, 9. novembra:

Zveza slov. mater in žena bo imela redni občni zbor z izvolitvijo predsednice. Začetek ob 16. uri.

ŠAHOVSKI PRVAK

starejše in mlajše skupine bo izšel iz turnirjev, ki se bodo po vseh Domovih pričeli 15. oktobra. V finale se bosta iz vsakega Doma uvrstila prva dva med starejšimi (rojenimi do 1. 1959 vključno) in mlajšimi (rojenimi od 1. 1960 do 1. 1964).

Organizirna Mladinski odsek ZS

SDO SAN MARTIN SFZ

Družinski dan

v nedeljo, 16. oktobra po maši

Opoldne asado.

Nabavite si nakaznice v predprodaji.

V nedeljo, 9. oktobra:

DRUSTVO SLOVENSKA PRISTAVA V CASTELARJU

vas vljudno vabi na

materinski dan

združen z družinskim srečanjem v nedeljo, 16. oktobra 1977 in na

Pristavski dan

v nedeljo, 30. oktobra 1977

JAVNI NOTAR

FRANCISCO RAUL CASCANTE

Escribano Público

Cangallo 1642 Buenos Aires Pta. baja, ofic. 2

T. E. 35-8827

Prof. dr. JUAN JESUS BLASNIK

špecialist za ortopedijo in travmatologijo

Marcelo T. de Alvear 1241, pta. baja Capital Federal Tel. 41-1413

O-dinira v torek, četrtek in soboto od 17. do 20. Zahtevati bula itev ure na privatni telefon 628-1188

V počastitev spomina dr. J. Ev. Kreka ob 60-letnici njegove smrti bo v prostorih Kreditne Zadruga SLOGA podobarski in rezbarski mojster Jože Žerovnik razstavljal svoja novejša dela.

Razstava bo odprta v nedeljo 9. in 16. oktobra dopoldne od 10. do 12. ure, v soboto 15. oktobra od 16. do 20. ure ter med tednom od 10. do 15. oktobra med uradnimi urami zadruga (ponedeljek, sreda in petek od 15. do 19. ure).

Vabimo, da si razstavo ogledate.

KREDITNA ZADRUGA SLOGA z. z. o. z.

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Miloš Stare
Redacción y Administración:
Ramón L. Falcón 4158
1407 Buenos Aires,

Argentino
Correo
Central (B)

FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 5775

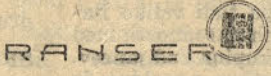
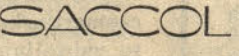
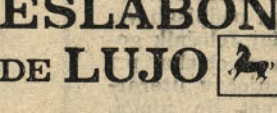
TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 3824

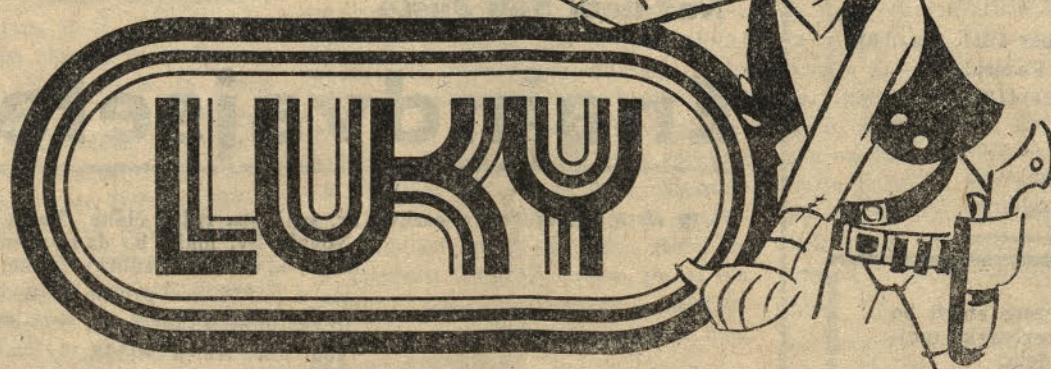
Registro Nacional de la Propiedad
Intelectual N° 1.362.266

Talleres Gráficos Vilko S.R.L., Estados
Unidos 425, 1101 Buenos Aires, T. E.
33-7213.

LUKY je odprl
svojo novo veletrgovino
v Lomas de Zamora,
Laprida in Hipolito Yrigoyen

Vse po najnižjih cenah

 RANSE	 Barret	 YELMO	 GRUNDIG	 KENIA SHARP
 VOSSE	 ARTHUR MARTIN	 Sandringham	 ZENITH	 CARMA Fabricado por Siam
 ZENITH	 Rheem	 KENWOOD	 TELEMATCH	 SINGER
 ROSARIO	 ultracomb	 tonomac	 TOSHIBA	 TURBOTRONIC
 REXSON	 SACCOL	 Tivoli	 HITACHI	 NOBLEX
 KOH-I-NOOR	 FACTORY	 DOMEC	 TER-MA	 "MIDWEST"
 addeo	 EMEGE	 AURORA Adelanta el futuro	 Relcar	 VOLCAN
 Berkeley	 National	 oro azul	 ESLABON DE LUJO	 bgh INDUSTRIA ARGENTINA
 Sunbeam	 PYR	 Chyc	 TURENA	



CASA CENTRAL
Lomas de Zamora
Avda. Hipólito Yrigoyen 8854/62
Tel.: 243-2291
(Entre Boedo y Sáenz)

SUCURSALES

Ezeiza
Ruta 205 (Fente Estación)
Tel.: 295-1197

C. Spegazzini
Avda. 25 de Mayo 136
San Justo
Almafuerte 3230
(a una cuadra Municipalidad)